

Asia: VN/21126/2021

Hallituksen esitysluonnos työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain voimassaolossäännöksen ja lain siirtymäsäännöksen muuttamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja täydentämisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puoliväliriihessä tehdyn päätöksen mukaisesti TE-palvelut siirretään pysyvästi kuntiin vuoden 2024 aikana. Jatkamalla kuntakokeilua vuoden 2024 loppuun asti vältetään tilanne, jossa TE-palvelut jouduttaisiin siirtämään kuntakokeilulain mukaisilta kokeilukunnilta väliaikaisesti takaisin työ- ja elinkeinotoimistojen hoidettavaksi nykyisen kuntakokeilulain voimassaolon päätyttyä 30.6.2023, eli ennen kuin TE-palvelut olisi ehditty siirtää pysyvästi kuntiin. Tällaisella väliaikaisella tehtävien siirrolla kuntakokeilulain mukaisilta kokeilukunnilta takaisin työ- ja elinkeinotoimistoille olisi monia kielteisiä seuraamuksia, jotka johtuisivat erityisesti TE-palveluiden asiakkaiden ja henkilöstön ylimääräisistä siirtymistä kuntien ja työ- ja elinkeino-toimistojen välillä.

Kuntaliitto pitää kokeilulain jatkamista hyvänä ja tarkoituksenmukaisena. Olisi epätarkoituksenmukaista purkaa erittäin laajan valmisteluprosessin ja kohtuullisen pitkän käynnistymisvaiheen vaatinut kuntakokeilu ennen pysyvään malliin siirtymistä.

Kokeilukuntiin siirtynyt valtion henkilöstö

Kokeilukuntiin on siirretty TE-toimiston virkamiehiä kokeilukuntien työn-johdon alle. Virkamieslain mukaisesti olisi tullut huomioida, että siirtyvillä virkamiehillä on riittävät edellytykset ja osaaminen hoitaa tehtäviä, joihin he siirtyvät. Esityksen mukaan TE-toimiston tulisi arvioida virkamiehen siirtämisessä osaamista suhteessa kuntakokeilun ilmoittamaan tehtävänkuvaukseen.

Käytännössä työntekijöitä siirrettiin kokeilukuntiin ilman kunnollista perehdytystä ja koulutusta. KEHA-keskus kieltäytyi kuntahenkilöstön perehdytyksestä kokeilulain mukaisiin TE-palvelutehtäviin kokeilun käynnistymisvaiheessa, joka vaaransi kuntakokeilujen asiakaspalvelun, kokeilujen käynnistymisen ja laadukkaan TE-palvelujen tuottamisen kokeilujen käynnistyessä. Asialla on ollut vaikutuksia myös henkilöstön työhyvinvointiin ja perehdytys on lopulta jäänyt kokeilussa pääasiassa kuntien tehtäväksi.

Suurilla kokeilualueilla henkilöstön rekrytointi TE-palveluihin tuntuu olevan jatkuvaa. Kokeilujen toimeenpanon ja jatkon kannalta tulisi edellyttää, että TE-toimistot huolehtivat virkamieslain mukaisista henkilöstösiirron edellytyksistä kokeilun jatkuessa 2024 loppuun asti.

Kuntakokeilujen seuranta

Kokeilujen vaikuttavuuden arviointi toteutetaan TEAS-hankkeen avulla. Hankkeen loppuraportti julkaistaan jo vuoden 2023 syksyllä. Koska kokeilu- ja jatketaan vuoden 2024 loppuun asti, olisi tärkeää huomioida uuden aika- taulun vaikutukset väliraporttien ja loppuraporttien ajankohtiin, jotta ne palvelisivat paremmin palvelu-uudistuksen jatkovalmistelua.

Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä todettiin, että työ- ja elinkeinoministeriö pyrki yhteistyössä Kuntaliiton kanssa selvittämään kokeilualueiden kunnille lähetetyllä kyselyllä kunnille kuntakokeilulain esitetystä voimassaolon jatkamisesta aiheutuvia kustannuksia, mutta vastaajien määrä jäi niin vähäiseksi, että kattavaa arviota kunnille keskimäärin aiheutuvista kustannuksista ei voitu tämän kyselyn perusteella tehdä.

Käynnistymisen siirtymisestä aiheutuneet kulut on luvattu korvata kunnille. On tärkeää, että kunnilta kysytään pikaisesti kustannuksista erikseen omana kokonaisuutenaan, ei vain kuukausikyselyn yhtenä kysymyksenä muiden joukossa.

Siirtymäsäännös

Esityksessä todetaan, että asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyy 31.3.2021. Lainkohtaa ollaan esityksen mukaan muuttamassa siten, että asiakkaiden ohjaaminen kokeiluun päättyisi 30.9.2024. Kokeilusta ollaan siirtymässä suoraan pysyvään malliin, ja on tärkeää, ettei toimintaa ja asiakkaiden ohjaamista päätetä, vaan asiakaspalvelua jatketaan normaalisti pysyvään malliin siirtymiseen saakka.

Kulukorvaus

Lainkohdan 3. momentti on nykyisellään voimassa 1.3.2021 - 30.6.2023. Esityksen mukaan lainkohdan voimassaoloa muutetaan siten, että se olisi voimassa vuoden 2024 loppuun asti. Kuntaliitto esittää kulukorvauksen jatkamista 30.6.2025 saakka. Lainkohdan voimassaoloajan jatkamisella varmistettaisiin, että kokeilun aikana aloitetuista palveluista olisi mahdollista saada kulukorvaus koko palvelun ajalta.

Kokeilun ulkopuoliset kunnat

Esityksen perusteluissa todetaan, että kuntakokeilulain voimassaoloa esitetään jatkettavaksi niiden kuntien osalta, jotka nykyisin on nimetty kokeilukunniksi. Päätös pysyvään kuntapohjaiseen malliin siirtymisestä tehtiin kokeilujen käynnistymisen jälkeen. Siirtyminen pysyvään malliin koskettaa myös kokeilun ulkopuolisia kuntia ja on tärkeää, että myös kokeilun ulkopuoliset kunnat voivat parhaalla mahdollisella tavalla valmistautua uuden tehtävän vastaanottamiseen. Kuntaliitto esittää, että kokeilun ulkopuolisille kunnille annetaan mahdollisuus niin halutessaan liittyä kokeiluun.

Lindberg Erja
Suomen Kuntaliitto ry